

די קונסט פֿון שפּערישן פֿאַרראַט 1900-1945 אָדער,
הירחורים וועגן א בילד פֿון יאָסל בערגנער
דוד-הירש באַסקעס: (דייַשער טעאַלאַגישער סעמינאַר)

י. ערשטע פּקוּפּה: דער נעאַראַמאַנטישער סינאָג 1900-1916

1. צווישן יאָסל בערגנער און י.ל. פּרץ
א. בערגנערס וואַרשעווער הויף (1940)
ב. זינע געמעלן צו די "ג" (1950)
ג. זיין שפּערישער פֿאַרראַט: נאַטוראַליזם + גראַטעס
ד. דער פֿאָגל בערגנער/פּרץ
2. פּרץ, די פאַראַדיגמע פֿון אָנזער
א. וואָס פּרץ פֿאַרמאָגט-הפּלמ
ב. די ריזע-בילדער (1891): דורכן קאַשמאַר צום
פֿאַלקס-דערציילער
ג. דאָס וואַסערל" (1904): איינער יידישקייט איז אַפֿשר
מַעשהלעך?
ד. די דרייַקע דילעמע; מאָדאַליש, יידיש און עסטעטיש
ה. מיטלען פֿון דערוואַטערונג: אָרט, נאַראַטאָר און
צעטיילונג צווישן אילוזיע און וואָר
-אָרט: דאָס שטעטל נ"י געבוירן
-נאַראַטאָר: דער גלייבֿיקער רעדט אין אייגענעם
נאָמען
-צעטיילונג: דורך פֿלעגאַריזאציע
ו. פרצעס נאַטורע און קרימישע לייענערס

3. פארזאמלעלע דערשיינונגען

- א. דובנאווס פולדות החסידות
- ב. בערדיטשעווסקיס חסידות
- ג. די בובער-מעשיות
- ד. דער פרינציפ פֿון דרויסנדיקער השפעה

4. ש"ע: פֿארקליידונג (בגד) אַנשטאָט פֿאַרראַט (בגידה)

- א. מערמינאָלאָגיע
- ב. ניט פֿאַרצייטשער פֿאַלקלאָר נאָר לעבעדיקע פֿאַלקקולטור
- ג. דאָס אַרט פֿון מיטאָס איז אומעטומיק
- ד. די פֿאַלק-דערציילערס אין מאָרק און אין איינבאַן
- ה. דער סינטעז פֿון מעדיזין און מוסר-השכל

II. צווייטע תקופה: אַמעריקאַנער סימבאָליזם 1912-1920

1. שאַפֿערשער פֿאַרראַט אין רעוואָלוציאָנערע צייטן
 - א. צווישן שונד און הויכער קולטור
 - ב. דער פֿאַרראַט פֿון פֿרעדיקן קאַרפּוס: אַנסקיס דיבוק
 - ג. קינדער-ליטעראַטור
 - ד. פּראָספּעקט פֿאַר ווייטערדיקער פֿאַרשונג

2. די יונגע

- א. די פּראָגראַם פֿון שונד-טעאָטער
- ב. אַן טראַדיציעס: די באַציאָנען צו פּראַן
- ג. דער עסטעטישער מוז: פֿון שלאָבערדיקער איכישקייט צו קלאַסישער פֿאָרם
- ד. אייגנאַטאָווס דאָס פֿאַרבאַרגענע ליכט: פֿאַרגוואַלטיקן דעם מקור
- ה. חורבן אייראָפּע: דער עול פֿונעם עבֿר

3. פֿאַרקליידונג און פֿאַרראַט

- א. משה-לייב האַלפּערנס מאָדערניסטישע סובווערסיע
- ב. צווישן מאָני-לייב און משה-לייב
- ג. דער קינדער-מאַנאַפּאָל אויף פֿאַלקלאָר און פֿאַנטאַסטיק
- אין אמעריקע און אין מיזרח-אייראָפּע
- ד. די יידיש-וועלטלעכע שול-באַוועגונג דאָ און דאָרט

III. דריטע תקופה: קיטעו-מאָסקווע-בערלין 1919-1929

1. דער לובאַק

- א. דער קונסט-פּרימיטיוו אין דער קינדער-ליטעראַטור
- ב. שאַנאַל און דער נסתר
- ג. דער לובאַק ווי דער מקור פֿון אַבסטראַקטער קונסט:
- דער מאָניפּעסט פֿון ריבאַק און אַראָנסאָן (1919)
- ד. די נייע קונסט פֿון שאַפֿערשן פֿאַרראַט: פֿאַרפֿרעמדונג, געמיש פֿון סימבאָלן

2. קאָסמאָפּאָליטישע קונסט אין די הויכע פֿענצטער

- א. מילגרויט / רימון (1923-1924)
- ב. דער נסתרס קונסט-וועגן-קונסט
- ג. קולבאַקס משיח-לעסטערונג

3. פּאָליטישע פּאָלאָריזאַציע

- א. דער נסתרס "ניגויסט"
- ב. קוויטקאָס איבערזעצונגען פֿון אוקראַינישע און ווייסרוסישע פֿאַלקס-מעשיות

IV. פערטע תקופה: רומעניע-פּוילן-די באלטישע לענדער 1919-1939

1. מאַנגערס סינטעז
 - א. דער שניידער-געזעל ווי דער פאַרקליידער פֿון טראַדיציעס
 - ב. נאַענטע געשטאלטן (1938): דער ייִדיש־סטישער יחוס-בריוו
 - ג. מאַדערניסטישער גייסט אין טראַדיציאָנעלן לבוש: די פּוֹרים-שפּיל, דאָס פֿאַלקסליד
 - ד. דאָס בוך פֿון גן-עדן (1939): ביים ראַנד פֿונעם אַפּגרונט ווערט דאָס געלעכטער נאָך פֿאַרשײַטער
 - ה. מאַנגערס סינטעז פֿון אלע פּרעדיקע תקופות און פֿאַר וואָס ער האָט איבערגעריסן

2. באַשעוויסעס אוריקקער
 - א. דער שטן אין גאָר (1933): דער שרייַקער אַנאַכראָניזם
 - ב. זײַן פעסימיזם ווי די בריק איבערן פּהום

V. נאָכן חורבן

1. באַשעוויסעס מאַניפֿעסט פֿון שפּערישן פֿאַרראַט
 - א. "פּראָבלעמען פֿון דער ייִדישער פּראָזע אין אַמעריקע" (1943)
 - ב. די באַניונג פֿון אינעווייניק און פֿון אויסנווייניק
2. אַנדערע קינסטלערישע וועגן
 - א. י.י. טרונקס אידעאליסטישער סינטעז
 - ב. יאָסל בערגנערס נאַטוראליסטישער סינטעז